

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

49. An injungenda sit poenitentia scrupuloso frequenter intra eandem horam accedenti ad confessionem. Ex p. 6. tract. 7. & Misc. 2. res. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

principio, & in Ref. 6. paulo post iudicis, vel. Et ideo & infra in Ref. seq. §. 2. prope finem, à verif. Quae omnia & in §. not. seq.

Sup. hoc quod in li. 1. huius textus inferitur in Ref. praeterita, §. 3. & in Refol. 3. not. praeterita, & in eod. verif. Sup. hoc lup. in Refol. 4. §. 1. ad medium, à verb. Addit Sed lege eam per totam, & Ref. eius annotationum.

Sup. hac gutta aqua late in to. 2. ff. 1. Ref. 127. & in aliis eius not.

Sup. hac simonia in rom. 5. tra. 7. late in Ref. 2.

Sup. hoc in Ref. seq. & supra in Ref. §. 5. vii.

ob venialia tantum peccata imposita, an eius transgressio, vel omisso non transcendat culpam veniale? Et advertitur obligationem acceptandi poenitentiam, leuem esse solum sub veniali. Ex part. 3. tractat. 4. Refol. 101. alias 102.

§. 1. Peccare mortaliter docuit nouissimè Ioannes Sancius in *selectis, disp. 15. n. 14.* sic asserens: Infero ex dictis implentem maiorem partem poenitentiae, & omittentem modicam in se, solum delinquere venialiter. At si modica esset tantum iniuncta, & illam culpabiliter non impleteret, lethali- ter peccare iudico, cum truncum, & defectibile reddat Sacramentum, quod graue quid est. Sicut enim ille, cui impositum esset sub poenitentia vnam tantum salutationem Angelicam recitare, & nollet acceptare absque causa, absolueus non esset, vt indilpositus, renuens integrare Sacramentum. Eodem modo non volens implere iniunctam salutationem Angelicam mortaliter peccabit, cum nollet implere illam obligationem, quam sub mortali acceptauit, & quamuis oratio Angelica secundum naturam orationis modica sit materia, si tamen vt materia, & vt pars constituitur Sacramenti Poenitentiae grauis est reputanda, sicut deglutire guttam aquae secundum se quid modicum est, at post illius sumptionem Eucharistiam sumere, quid graue est. Et quod praecceptum pronuncietur de non sumendo Eucharistiam post sumptionem cibi, aut potus, quantumuis exigui, & graue semper praecceptum violatur, & in re graui, videlicet irreligiositas Sacramenti, sicut simoniae crimen mortale erit rem spirituale vendere, etiam exiguo pretio. Ita Sancius, probabiliter quidem.

2. Sed contrariam sententiam in praxi probabilem, & tutam esse existimo, quam tuerent Henriquez lib. 5. cap. 20. n. 3. in glossa, littera I. Fagundez praecpt. 2. lib. 9. c. 3. n. 14. Coninch de Sac. disp. 10. dub. 9. n. 80. Reginaldus tom. 1. lib. 7. c. 7. n. 77. Vega in summa, part. 2. cap. 64. caf. 3. Rodriguez in summa, to. 1. cap. 56. num. 9. & alij penes ipsos, quia leue reputatur ex hac parte Sacramentum non integrare. Adde, quod Suarez tom. 4. disp. 38. sect. 7. num. 5. putat obligationem acceptandi poenitentiam leuem, esse solum sub veniali.

3. Notandum est etiam hic obiter contra Henriquez lib. 5. cap. 20. num. 81. quod etsi poenitentia grauis sit, sed ob venialia tantum peccata imposita, vt iuste aliquando fieri potest eius transgressio, non transcendit culpam venialem. Et ita docet Layman in Theolog. morali. lib. 4. tractat. 6. cap. decimoquinto, num. 7. nisi poenitens versetur in probabili periculo mortaliter peccandi, si poenitentiam sibi impositam non exequatur.

RESOL. XLVIII.

An qui non implet poenitentiam grauem impositam pro venialibus, vel quod sapius solet euenire pro mortalibus alias confessis, peccet mortaliter?

Et quid, si imposita poenitentia absolute sit leuis, vel si aliqua exigua pars poenitentiae grauis à poenitente non adimpleatur?

Et notatur Confessarium imponentem poenitentiam post datam absolutionem, non peccare venialiter. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 135. alias 136.

Sup. hoc in §. vii. Refol. praeterita, & supra in Ref.

§. 1. Peccare mortaliter docent Fagundez p. 2. lib. 9. cap. 3. num. 13. Henriquez lib. 5. cap. 20. n. 8. & à fortiori Nugnus in 3. p. tom. 2. q. 13. art. 3. diffie. 2. conclus. 4. vbi sic asserit: Etiam si confessio sit solum

de peccatis venialibus, vel de mortalibus iam confessis, est mortale peccatum, non adimplere talem satisfactionem. quidquid dicat Suarez, qui dicit, quod quando confessio solum fuit de peccatis venialibus, vel etiam de mortalibus iam confessis, etiam quotiescumque poenitentia iniuncta est leuis, tantum esse veniale peccatum non adimplere illam. In quibus Suarez non loquitur consequenter ad ea, quae antea dixerat, scilicet Sacerdotem obligari ad imponendam satisfactionem, & poenitentem ad acceptandam, & adimplendam illam. Et ratio est, quia facere Sacramentum non integrum, est res grauissima, & importat magnam irreuerentiam contra ipsum Sacramentum. Ergo est peccatum mortale, & etiam si alias materia secundum se leuis sit. Ita Nugnus.

2. Sed his non obstantibus, mihi placet sententia Suarez, & contraria dura videtur. Et ideo existimo non adimplentem poenitentiam grauem impositam pro venialibus, vel pro mortalibus alias confessis, non peccare mortaliter, sed venialiter. Et ita praeter Suarez citatum in 3. part. tom. 4. dispensatione 38. sect. 7. num. 4. docet etiam Layman in Theol. moral. lib. 5. tractat. 6. cap. 15. num. 7. quia (vt ipse ait) durum videtur fateri, licet culpa contracta leuis sit, tamen obligationem pro ea satisfaciendi grauem effici posse, per se loquendo, nam per accidens id fieri posse non nego, si aliquo modo versetur in probabili periculo peccandi mortaliter, nisi remedia poenitentiae ipsi imperata exequatur. Similiter durum videtur dicere, postquam homo peccata mortalia semel confessus est, & iniunctam poenitentiam impleuit, si iterum eadem peccata libera voluntate confiteatur, quod nouam obligationem satisfaciendi sub culpa mortali contrahat. Ita Layman. Quae omnia à fortiori procedunt, si poenitentia imposita absolute est leuis, vel si aliqua exigua pars poenitentiae grauis à poenitente non impleteretur; nam in his casibus contra Nugnum, tantum venialiter peccaret poenitens; videtur etiam Filliucium tom. 1. tractat. 8. cap. 2. num. 54. Villalobos in summa, tom. 1. tractat. 9. diffie. 78. num. 3. & alios.

3. Notandum est hic etiam obiter contra dictum Nugnum vbi sup. q. 18. art. 4. dif. 2. Confessarium imponentem poenitentiam post datam absolutionem, non peccare venialiter, nullum enim est peccatum poenitentiam post absolutionem conferre.

RESOL. XLIX.

An iniungenda sit poenitentia scrupuloso frequenter intra eandem horam accedenti ad confessionem? Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Refol. 6.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Stephanus Bauny in Theol. Mor. p. 1. tr. 4. q. 25. vbi sic ait: Quae poenitentia cum primò est confessus, imperata est à Confessario poenitentia in satisfactionem culpam, hanc secundò eidem intra horam, aut breue aliquod tempus, iterum. confitentis iniungi non potest. Ratio est, quod diuersa Sacramenta, partes quoque distinctas habere debeant, alioquin diuersa non essent, nisi secundum quid: at Sacramenta hic non sunt eadem: nam peccata noua sunt à Sacerdote allata, noua item contritio ad eorum curationem adhibita, diuersa item absolutione sunt remissa: quae omnia indicant horum Sacramentorum distinctas esse materias numero, formas item differentes, nec eandem absoluedi intentiones; oportet ergo satisfactionem quae est pars ad eorum integritatem necessaria, eandem

dem non esse. Probat, cuiusque Sacramenti propria sunt partes: ergo & satisfactio non potest ergo una eademque pluribus Sacramentis aptari: danda est ergo toties poenitentia, quoties a poenitente Sacramentum poenitentiae iteratur. Et hanc sententiam videtur docere Suarez tom. 4. disp. 38. sect. 4. & clarius Reginaldus tom. 1. lib. 7. n. 12.

2. Verum negativam sententiam docet Bonacina tom. 1. disp. 5. q. 5. sect. 5. punct. 2. num. 3. ubi ita asserit: Secundus casus, quando scrupulosus intra eandem horam frequenter accedit ad Confessarium, aliquid noui semper confitens: in quo casu Sacerdos potest iniungere poenitentiam iam alias iniunctam: nam opus alias debitum potest in Sacramentalem satisfactionem iniungi, vt inferius explicabo. Hic tamen casus non est proprie exceptio a regula generaliter radita de obligatione poenitentiae iniungenda, cum aliqua poenitentia imponatur. Ita ille. Qui etiam adde Hentiquez lib. 5. c. 20. n. 6. quem sequitur nouissime Pater Lugo de Sacram. poenit. disp. 2. 5. sect. 4. n. 50. Et ratio est, ait ipse, quia Bonifacius VIII. vt refert Gloss. in Extravaag. Antiquorum, de poenit. & remissionib. reprehendebat Confessarios, qui anno Iubilaei imponebant alias poenitentias: ergo non curabat, quod Sacramento deesset illa pars integralis. Eodem modo si infirmo moribundo imponatur poenitentia solum implenda, si conualuerit, non videtur Sacerdos peccare mortaliter: & tamen tunc exponitur periculo euidenti Sacramentum ne compleatur: nam per poenitentiam solum impostam, & non exhibitam, non compleatur Sacramentum: ergo deberet sub mortali imponere aliquam poenitentiam praesentem propter integritatem Sacramenti. Ratio denique a priori est: quia haec pars solum requiritur ad integritatem Sacramenti: eo modo, quo poenitentia requiritur ad complementum iudicii humani: hinc enim fit, quod sicut in iudicio humano non manet iudicium imperfectum ex defectu poenitionis, quando reus non indicatur poena dignus; sic neque hoc iudicium, & Sacramentum manet imperfectum ex defectu poenitionis & satisfactiois, quando poenitens non indicatur dignus poena. Ex hoc autem rursus sequitur, quod sicut in iudicio humano non peccat grauitus iudex non imponendo aliquam poenam parui momenti, qua reus dignus: sic nec in hoc Sacramento iudex grauitus peccat non imponendo poenitentiam leuem, quam posset imponere, nam per hoc non deest muneris suo in re graui; sed in complemento quodam leuis momenti, quod deficit Sacramento ob eius culpam. Huc vsque Pater Lugo. Et ex dictis patet responsio ad argumenta Parris Bauny.

Officium diuinum ratione Ordinis sacri, & beneficij, vtrique titulo satisfacit vnica recitatione, vide Sanchez in summa lib. 1. c. 24. n. 5.

2. Sed difficultas est, quando de facto superueniens obligatio cadat super actum debitum, quando vero expostulet alium? In quo casu certa regula definitur non potest, sed ex circumstantiis omnia colligenda sunt, quia hoc ex intentione, & voluntate legislatoris dependet. Regulariter tamen quoties distincta obligatio superuenit, distinctum actum ex postulat, & in calu dubio sic est interpretandum; vide Sanchez ubi supra, n. 6. & Suarez in 3. par. tom. 4. disp. 37. sect. 6. n. 5.

3. Ex quibus inferitur primo, quod Confessarius imponens poenitentiam censendus est ad actus, qui alias obligatorij non sunt obligare, nisi contrarium explicet. Ita Sanchez, & Suarez supra, quibus adde Azorium tom. 1. lib. 1. c. 14. q. 1. Sayrum in clauis Regia, lib. 6. c. 3. n. 2. Henriquez lib. 5. c. 19. n. 5. & alios. Limita tamen supradictum corollarium in casu quo Confessarius dicat, singulis diebus hoc mense audias sacrum, & benigna interpretatione censetur Missa debita ex praeepto diebus festiuis contentus esse. Ita Sanchez loc. cit. n. 6.

4. Secundo inferitur, quod vouens dare elemosynam, non satisfacit voto, restituens debitum. Ita Sanchez ibidem.

5. Tertio inferitur, quem non satisfacere voto, vel poenitentiae de danda elemosyna, si det fratribus, auis, & parentibus indigentibus taliter, vt teneatur illis subuenire. Secus autem aliis consanguineis indigentibus, quia non tenetur illis subuenire, vel alimenta praebere. Ita Sanchez, & Surdus de alim. tit. 7. q. 37. a. n. 1. vsque ad 11. vide etiam Molinam Iuriconsultum lib. 2. de primogeniis, c. 15. a. n. 37.

6. Quarto inferitur, quod quis satisfacit voto, vel poenitentiae dando elemosynam extreme indigenti, quia non est debita illa elemosyna ex praeepto misericordiae absolute, sed ex suppositione quod quis non possit alia via necessitati pauperis subuenire. Ita Henriquez lib. 5. cap. 2. n. 3. in glossa littera Q. Azor. tom. 1. lib. 1. cap. 14. quest. 1. Emmanuel Sa. ver. factis factis, num. 9. & alij, quidquid in contrarium asserat Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 27. sect. 6. n. 5. Sayrum in clauis Regia, lib. 6. c. 3. n. 22. Paludanus in 4. disp. 15. q. 1. m. 2. n. 8. & alij.

7. Sed quid dicendum, si actum facias, cui pluribus obligationibus sigillatim tantum satisfacere potes, vt si, v. g. debes dare pauperibus centum ob iustum ablatum, centum ex voto, centum ex poenitentia: vide Sanchez ubi supra, n. 8. sed ad alia procedamus.

RESOL. LI.

An qui v. g. per mensem singulis diebus habuit poenitentiam audiendi Missam, teneatur diebus festiuis duas Missas audire? Ex part. 3. tract. 14. & Miscell. 2. Refol. 61.

§. 1. Videtur affirmatiue prima facie respondendum, quia diebus festiuis talis tenetur audire Sacrum ex praeepto Ecclesiae, & ex praeepto Confessarij: ergo duas Missas tenetur audire. Probo consequentiam, quia distincta obligatio distinctum actum requirit, & ideo si Confessarius pro poenitentia imponeret ieiunia aliqua, quis non satisfaceret ieiuniis ex praeepto Ecclesiae, aut voto delectis ex illa regula, quod Confessarius imponens poenitentiam censendus est ad actus, qui alias obligatorij non sunt, obligare, nisi contrarium explicet.

2. His tamen non obstantibus, si Confessarius dicat, Singulis

Sup hoc lege supra doctrinam §. vlt. n. Ref. 43. & 56. & vult. eius annot.

Sup. confecto in hoc §. infer. in §. vic. Ref. 52. a. lin. 3. & sup. in Ref. 11. §. vlt. a principio, vt que ad medium, & pro parte infra in Ref. 104.

Sup hoc sup. in Refol. 9. §. 1. de in principio, & in alio §. eius not. signanter pro. confang. g. 37. a. n. 1. vsque ad 11. vide etiam Molinam Iuriconsultum lib. 2. de primogeniis, c. 15. a. n. 37.

Sup hoc pro poenitentia in Ref. not. praeter. 2. & in eodem §. ad medium, a vult. si imponatur, & supra in Ref. 32. §. vic. ad medium, vult. item.

Sup hoc in Ref. praeterita §. Ex quibus, per totum, & si gnanter, i vult. limita & sup. in Ref. 12. §. vltim. a principio, vt que ad medium, & leg. etiam infer. in Ref. seq. §. 2. a. lin. 3.

RESOL. L.

An quis possit vnico actu pluribus praeeptis & obligationibus satisfacere? Et pro praxi huius questionis aliqui diuersi casus in textu huius Ref. adducuntur, & signanter quatuor vtriusque casus inferuntur pro satisfactioe sacramentali. Ex part. 3. tract. 6. & Misc. 2. Ref. 86.

§. 1. Respondet negativè si obligationes sunt iustitiae, non enim potes pluribus vnico actu satisfacere, secus autem si sint obligationes diuersarum virtutum, quia non implicat rem debitam vno titulo, alio diuerso deberi; ex quo inferitur quod si voueas ieiunare in Quadragesima, satisfacis & praeepto Ecclesiae, & voto. Item si voueas restituere debitum, dare elemosynam indigenti, satisfacis vnico actu duplici obligationi; sicuti obligatus recitare

Tom. 1.